

Mageredetű akác fatermési tábla, I. fatermési osztály

Kor	Magasság		Átmérő		Főáll. fat.		Össz. fat. fatóm.		Kor
	Táblaí	Szám.	Táblaí	Szám.	Táblaí	Szám.	Táblaí	Szám.	
4	8,8	8,8	6,9	8,1	50	54	66	65	4
8	15,4	15,3	13,5	14,2	151	152	213	213	8
12	19,9	19,6	18,8	19,0	242	240	373	367	12
16	22,8	22,6	23,0	23,1	311	311	512	505	16
20	24,8	24,8	26,4	26,7	363	367	622	621	20
24	26,2	26,4	29,3	29,8	403	410	712	718	24
28	27,3	27,6	32,1	32,6	436	443	787	797	28
32	28,3	28,4	34,7	35,2	463	468	853	861	32
36	29,2	29,1	37,3	37,6	483	486	914	913	36
40	29,9	29,6	39,8	39,7	510	499	971	954	40
	S ⁰ / ₀ =0,88		S ⁰ / ₀ =2,2		S ⁰ / ₀ =1,7		S ⁰ / ₀ =1,3		

A függvényrendszer használható adott kor és átlagmagasság mellett állományjellemzők meghatározására, valamint prognosztikai célokra. Alkalmazható még bármely időbeosztású és szórásmező-felosztású fatermési tábla készítéséhez.

Használata különösen a számítógépes adatfeldolgozás esetén előnyös, ugyanis jelentős operatív memóriakapacitás-megtakarítást jelent.

A hektárankénti törzszám adatsoraira mind ez ideig nem találtam olyan, kellően illeszkedő függvényt, amely a függvényrendszer egységességének igényét is kielégítené. Ezen függvény meghatározását további feladatommak tekintem.

SÁGHI ISTVÁN

RÉSZLETEK A PARÁDI ERDŐK TÖRTÉNETÉBŐL

A volt Fényesi Erdőgondnokság épülete

634.0.902

AZ ERDŐ 1978. februári számában fenti cím alatt foglalkoztam a Mátra északi oldalán elterülő parádi erdők történelmi múltjával a XIV. századtól kezdődően, amikortól levéltári és egyéb feljegyzések rendelkezésünkre állnak. Ettől az időszaktól kezdődően azokat a tényezőket elemeztem, amelyek a parádi erdők hasznosítását befolyásolták, az erdőgazdálkodás irányvonalát megszabták és amelyeknek hatásai részben ma is érezhetők az említett erdők arculatán. Utaltam arra a nagyszabású változásra, mely a felszabadulást követően a 600/1945. Korm. sz. rendelet megjelenésével a parádi erdők történetében

bekövetkezett és megszabta ennek az igen értékes erdőkomplexumnak a jövőjét. A 600/1945. sz. kormányrendelettel megszűnt a Nemzeti Közművelődési Alapítvány, mint a földreform alá eső birtokok kezelője és az erdőterületek az állam tulajdonába kerültek. A mezőgazdaságilag művelt területek gazdái az újonnan földhöz juttatottak lettek.

A Mátra északi oldalán elterülő nagybirtokok kevés mezőgazdaságilag művelt területtel rendelkeztek. Itt inkább az erdők képezték a nagybirtokok zömét. Ennek következtében elaprózódott parcellákat kaptak az újonnan földhöz jutottak. Még a legrászorultabbnak is csak 1—2 kh-nyi területtel kellett beérnie, a zöme pedig pár száz négyszögölnyi területtel. Ezek nagy része inkább házhelyként került felosztásra (mint a parádsasvári Szerú a parádhutai területek, a Dobra-erdő és legelőterületek, amelyek korábban a szomszédos erdők részei voltak). A „földéhség” következménye volt továbbá, hogy az erdőkre beékelt nagyobb rétek, legelők, tisztások is felosztásra kerültek, mint az Úvegesrét, Lapossás, Cseternás, a fényesi legelők. Mivel ezeknek a területeknek az agrárkultúrába való bekapcsolásához az újonnan földhöz juttatottak nem rendelkeztek a szükséges feltételekkel, a művelésük elmaradt és fokozatosan visszakerültek az erdőgazdasági szervek kezelésébe.

A korábban említett volt alapítványi erdőhivatalok (a kőkúti erdőhivatal kivételével, mely a harci cselekmények folytán teljesen megsemmisült) teljes felkészültséggel és a szakmai érdekek messzemenő érvényesítése mellett — kiegészülve a szomszédos vagy közbeékelt magán erdőbirtokokkal — most már hozzáfoghattak a mind célratörőbb erdőgazdálkodás megteremtéséhez. Ehhez nagy segítséget adott a földművelésügyi kormányzatnak az az intézkedése, amely 1945. július 1-el létrehozta az Egri Állami Erdőigazgatóságot, amely a Nyugat-Bükkben, a Mátrában, valamint a Tarna völgyében levő erdőterületeket kezelő erdőhivatalok munkáját fogta össze és kiváló szakemberekkel irányította.

A parádi erdők szerepe ismét megnövekedett, de most már nem csupán a helyi érdekek kielégítése céljából, mint évszázadokon keresztül, hanem az országépítés, a népi demokratikus államrend gazdasági erejének elősegítése érdekében. Ezerköbméter számra szolgáltatta a vasúti talpfát a vasutak helyreállításához, a széntermeléshez a bányafát és a fokozatosan helyreállításra kerülő fűrészüzemek részére a fűrészrönköket. Nem utolsó sorban pedig a parádi üvegyár részére évi 12 000 ürm³ tűzifát. Az erdőhivatalok dicséretére szolgáljon, hogy a kitermelést házi kezelésben végezték és nemcsak a magánérdekeket szolgáló úgynevezett vállalati termelést végeztették. Ennek köszönhetőek azok a ma oly sok helyen megtalálható, szívet-lelket gyönyörködtető, középkorú, természetes úton keletkezett bükk és tölgy erdők, melyek a jövő század igen értékes véghasználati állományát fogják jelenteni, mint a Haluskás, Kékes-oldal, Gallya-oldal, Köves-om, Harasztos-völgy, Tőkésárnyék, Hidegkút erdőrészek, de hosszan folytathatnám azoknak az erdőrészeknek a felsorolását, melyek a felszabadulást követő eredményes gazdálkodás megtestesítői.

A 600/1945. Korm. sz. rendelet kimondotta, hogy ahol nem áll elegendő mezőgazdasági terület (szántó, rét, legelő) a nincstelen parasztok földhözjuttatására, ott az állami erdőterületből kell az igényeket kielégíteni, illetve pótolni közbirtokossági erdők formájában. A legnagyobb földéhség Parád és Bodony községekben jelentkezett, mivel itt volt a legtöbb jogos igénylő és a legkevesebb mezőgazdaságilag művelhető földterület. A többi község határában nem jelentkezett ilyen elemi erővel a földtulajdon utáni vágy, amit igazol az is, hogy az említett két községből több mint 100 család települt át olyan dunántúli községekbe, ahol bőven volt mezőgazdasági földterület (Ercsi, Adony stb.).

Így került sor az említett községekben működő fényesi és sándorréti erdőhivatalok területén jelentős mennyiségű közbirtokossági erdő kialakítására. Bodony község lakossága 1050 kh, Parád község lakossága 1500 kh közbirtokossági erdőhöz jutott. Az erdőhivatalok és az említett községek között ellentét alakult ki a juttatott erdők minősége miatt, mert hiszen az új tulajdonosok a legjobb és azonnal vágható erdőrészeket követelték, míg az erdőhivatalok a nagyobb közösség, az ország érdekeit tartották szem előtt. Végül is sikerült a kezdetben szélsőséges törekvéseket a politikai és szakmai érdekek egyeztetésével helyes irányba terelni és az újonnan alakult közbirtokossági erdőkben a gazdálkodás szilárdságát megteremteni.

A felszabadulást követően az államosított erdőkben az üzemtervi gazdálkodás megteremtésével egyidőben megindult a magasabb fokú gazdálkodás feltételeinek a megteremtése is. Elsődlegesen a szervezeti kérdéseket kellett tisztázni. A volt Közművelődési Alapítvány erdőhivatalainak jogutódai a fényesi, sándorréti, siroki erdőgondnokságok lettek, míg az elpusztult kőkúti erdőhivatal helyett Verpeléten alakult erdőgondnokság.

Ez a szervezet működött 1950-ig, amikor megtörtént az erdőgazdálkodás teljes átszervezése. Az erdőgondnokságok megszűnésével üzemegységek alakultak. Az 1945-től 1950-ig terjedő időszakra jellemző volt, hogy mindjobban erősödtek a technikai elmaradottságból származó nehézségek. Megtörténtek az első kísérletek a gépesített fakitermelés és szállítás bevezetésére. Az MRP két-személyes láncfűrész megjelent a parádi erdőkben is, a KT—12 lánctalpas közelítőgép vonszolta a szálfákat és *Janvarec* autódaru segítette a tehergépkocsik rakodását. Erre az időszakra esik a Kékes oldalában a feltárási út létesítése. Ez a 13 km hosszúságú makadámút 1949-ben nyert befejezést és nagymértékben segítette az addig feltáratlan területek faanyagának szállítását a parádi üvegyár részére, továbbá a recski MÁV rakodóra.

1950-től az erdőgazdálkodás átszervezése után az új irányító szerv a Recski Állami Erdőgazdaság lett. A fejlesztés tendenciáját továbbra is a gépesítés szintjének fokozása határozta meg. Ennek következményeként 1954-ben az erdőgazdaságot gépesített erdőgazdasággá jelölte ki az Országos Erdészeti Főigazgatóság. Felépítették a sándorréti gépállomást, mely központi gépjavító üzemként ma is hatékonyan látja el a mátrai erdőterületek gépesítési feladatait. A gépesítésben mind nagyobb szerepet kapott a szállítás. Ennek feltételét pedig a jól kiépített úthálózat jelentette. A gépesítés fejlesztésével egyidőben megindult a parádi erdőterületek feltárási hálózatának kiépítése is. Ennek egyik fontos része volt a várbükki feltárási út megépítése 1954—1955-ben, majd folytatólagosan — a termelési érdekeknek megfelelően — 1962-ben történő befejezéséig, a mai állapotának megfelelően. Ezt az utat eredetileg egy Recsk—Mátrafüred közötti erdei feltárási útnak szánták mintegy 30 km hosszban, azonban ezideig csupán a fele épült meg.

Az erdőgazdálkodás tovább fejlődött a Mátra egész területén újabb és újabb szervezeti egységek kialakításával, amíg eljutott a mai intenzív erdőgazdálkodás megteremtéséhez, melyben a termelés mellett igen nagy szerep jut a kísérletezésnek, a jóléti erdőgazdálkodásnak, a környezetvédelemnek. A parádi erdők azon túl, hogy pihenést, a felüdülést is szolgálják, fontos szerepet töltenek be természeti értékeink megvédésében. Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal már eddig is több ezer hektár területet nyilvánított védetté a Mátra erdeiből tájképi szépsége, növényritkaságai, geológiai értékei alapján.

A parádi erdő mint nemzeti kincsünk, megérdemli a megbecsülést, a vele törődést, a tömegek szeretetét.